СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 151. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 1 липня 1935. — VOL. XLIII. No. 151. Jersey City, N. J., Monday, July 1, 1935. THREE CENTS

ТВЕРДИНЯ ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ЗОЛОТА

ВАШИНГТОН. — За обрахунком федерального скарбу з 26-го червня уряд Злучених Держав має золота вартости 9 міліярдів і понад 100 міліонів, або точно $9,108,853,746.59. Його треба переховати так, щоб якийнебудь заграничний ворог не міг його дістати. Придумано місце, 30 миль від міста Луісвил, у стейті Кентокі. Є це військовий форт Накс, де тепер стоять 130,000 жовнірів. Там нема залізничої стації. З обох боків гори: із сходу Апалячійські, із заходу Скальні (Ракі Мавнтенз). Важко туди дістатись навіть летунам. Там збудують дім з підземними сховками з бетону й заліза для переховання державного золота в штабах (буліону). Над сховками будуть бюра урядовців. Скарбів будуть стерегти окремі сторожі, а не армія. Вона буде лише готова на випадок потреби. Кошти будови незначні: обчислюють на пів міліона долярів.

15,000 ЛЮДЕЙ ВИЇХАЛИ ОДНОГО ДНЯ З АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК. — Обраховують, що в суботу виїхали з нюйорської пристани 15 до 18 тисяч людей із Злучених Держав до Европи з нагоди вакацій. Минулого року в такому самому часі виїхали 9,000 пасажирів. Корабельні лінії мали впродовж останнього місяця тільки зголошень на суботу, 29-го червня ц. р., що не могли всіх приймити. Багато людей поїдуть пізніше. Одначе, твердять знавці, цьогорічне число ще не досягло цифри подорожних зперед депресії. Тоді виїздили в такому часі й по 20,000 подорожних одного дня. Замітний факт, що цього року є багато зголошень за білетами першої кляси. Видко, між людьми є ще гроші.

СУД ЗАЙМЕТЬСЯ СЛІДСТВОМ НАД ПОШИРЕННЯМ ЗЛОЧИНУ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Ґубернатор Лімен доручив був окружному прокураторови, Даджови, іменувати спеціяльного помічника для слідства над поширенням злочину й розпусти в Ню Йорку. Іменовані ним визначні правники відмовились від становища. Лімен доручив у пятницю найвищому судови з полудневої округи стейту Ню Йорк розпочати слідство в своїм крузі ділання. Дадж має іменувати від себе якогось адвоката помічником прокуратора для цієї справи.

РУЗВЕЛТОВА ПРОГРАМА ДЛЯ ТЕПЕРІШНЬОГО КОНГРЕСУ ВИЧЕРПАНА.

ВАШИНГТОН. — Конґрес хоче розїйтися на вакації. Але президент приготовив йому стільки праці, що теперішня сесія конґресу може тревати й до кінця жовтня. Причиною того сильна опозиція проти президентового проєкту податків на великі доходи. Крім цього в пятницю виявилася несподівано велика ворожнеча цілої ґрупи конґресменів проти іншого проєкту Рузвелта. Це плян, щоб піддати під контролю федерального уряду великі корпорації, що витворюють електричну силу („ютиліти, голдинґ компаніз"). У сенаті цей плян уже принято. Він придуманий так, щоб забезпечити права udіловців, а знищити бічні корпорації, творені самими директорами ґоловних корпорацій без можливости контролі з боку udіловців. Через пять літ такі бічні корпорації, за пляном президента, перестаґлиб існувати. Проти законопроєкту незвичайно завзято виступив конґресмен Джордж Гадлстон, демократ із стейту Джорджія. Він твердить, що треба такі підприємства управильнити, а не нищити. На це президент у розмові з репрезентантами преси заявив, що він уважає свій проєкт за „проклямацію еманципації" для udіловців і рішучо домагається від палати послів приняти законопроєкт так, як він перейшов у сенаті.

ПЕРЕСКОЧИЛИ З ОДНОГО ЛІТАКА ДО ДРУГОГО.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — Два очайдухи довершили небувалого скоку. Дж. Гедлі й Чарлз Вівер, по черзі один за другим, привязали собі бальони величини 22 цалів, скочили з одного літака й дісталися без шкоди на другий, що летів нижче ніж перший. Вівер злетів з висоти 9,700 стіп, заки вскочив у другий літак, Гедлі 700 стіп.

ЗАГАДОЧНІ ВБИВСТВА.

ДІТРОЙТ. — Досі поліція не могла відгадати, за що вбили в четвер рано нюйорського адвоката, Гаверда Дикинсона, що його тіло, подіравлене кулями, знайшли в Руж парку. Дикинсон був свояком президента найвищого суду, Чарлза Гюза.

ҐРІНВІЛ (Ню Йорк). — В середу ввечір щезла 9-літня Оленка Глен, донечка методиського пастора, як вийшла до школи, щоб там дістати нагороду за знамениті поступи в науці. В пятницю знайшли її заколену в недалекім мочарі. Перед смертю її знасилували. Батько самий був у ґрупі, що знайшла його дитину. Він витягнув дитину з води, положив на сухому місці й тоді зімлів.

БЕЗРОБІТНІ В ПОХОДІ ДО ОТАВИ.

Кількасот безробітних, що знаходились у таборах праці в Брітіш Колюмбії й недавно тому вийшли на страйк, постановили влаштувати похід до Отави й домагатись від уряду роботи й заробітньої платні за юнійною скалею. Товаровими потягами дістались вони в Алберту й тут прилучились до них знов пару соток безробітних, охочих машируватя до Отави. Під цю пору вже є всіх маршовиків звиш тисячу осіб і вони вибралися з Келґарів у подорож до Летбрідж в Алберті. Товариства безробітних в Алберті постарались про харч і приміщення для маршовиків, а також влаштовано збірки по вулицях міст на ціль маршовиків. Управа міста Медисин Гет запропонувала їм 200 долярів готівкою, щоб тільки вони не спинялись у місті, одначе вони відмовилися. З Медисин Гет маршовики плянують вирушити черіз Мус Джо і Ріджайну в Саскачевані до Вініпеґу, де думають затриматися три дні. Ніде не доходило до сутичок маршовиків з поліцією. Домініяльний міністер праці не видав ніякого розпорядку в звязку з тим походом.

ОКРАДАЛИ ЛІТНИКІВ.

Перед львівським судом станула шайка злодіїв, що окрадала літників у Брюховичах під Львовом. До шайки належали кільканадцять осіб, переважно сторожі віль або їх родини. Крадені речі продавали на спільний рахунок пасерам. Обвинуваченних засуджено на кари вязниці від пів до одного року.

ПРОТИҐАЗОВИЙ МІШОК.

Француз Капферер винайшов „протиґазовий мішок", що вразі потреби може охоронити цілу родину від трійливих ґазів. Мішок зладжений з непроникливої ткані і міститься у невеликій скринці. Вразі тревоги „мішок" надувається в одну мить і заповняє собою цілу кімнату. В ньому можуть сховатися свобідно кілька осіб, що вже не потребують користуватися ґазовими масками.

САМОГУБСТВО КУПЦЯ В БРУХОВИЦЬКОМУ ЛІСІ.

У лісі біля Брухович застрілився лодзкий 32-літній купець Іре Ернст, з причини торговельних надужить. Ернста пошукувала варшавська та лодзька поліція. Ернст навязав був тому три роки торговельні звязки з робітнею килимів Марка Шнеберґа в Косові біля Коломиї, якого заступство дістав на всю Польщу. Та Ернст обманював фірму Шнеберґа цілі три роки й за його килими жив гулящим життям. Заподіяв Шнеберґови шкоди на 200,000 зл.

РОЗГРАБИЛИ ЗЕРНО НА ЗАСІВ.

В селі Вязівниці, пов. Ярослав, прийшло до бурхливих подій при роздїлі збіжа під засів, призначеного селянам з причини граду. Не можучи дочекатися повороту війта зі староства, селяни кинулися на транспорт зі збіжем і почали його розбирати. Самовольо припинила поліція, даючи для постраху кілька стрілів у повітря. В часі метушні вкрали з транспорту 300 гр. зерна.

АРХИЕПИСКОП ВЕЛИТЬ БОЙКОТУВАТИ ФІЛЬМУ ПРО ЖИТТЯ ХРИСТА.

В Парижі накрутили фільму „Голґофта". Автором цеї фільми є священик Раймонд, знавець фільмового промислу. Фонди на виконання фільми, міліони франків, дали католицькі союзи. Та архиепископ Парижу висловив невдоволення зо змісту фільми і заявив, що постать Христа виведена занадто по чоловічому, а замало по божому. Реалістичний характер фільми суперечить інтересам церкви і духови католицької віри.

ПОВСТАЮТЬ НОВІ „ЧИСТОКРОВНІ" РУМУНИ.

Як відомо, в останніх часах сильно поширюється протижидівський рух у Румунії, що від слів нераз переходить до чину. Тепер Жиди пустились на новий спосіб ратунку. Почали зміняти свої жидівські назвища на чисто румунські. Ось один з офіціяльних викaзів зміни назвищ: Мозес Остерн на Міґаїл Оттулеску; Г. Лейбовіц на Генрі Леовяну; Макс Мозес Сеґал на Матей Штефанеску; д-р Йосиф Рабух на І. Радовіч; Соломон Карніол на С. Санду Коржеску; Отто А. Фельдман на О. Фанеску; А. І. Гольденберг на Александру Йоан Манолеску; Бернард О. Сеґал на Б. Міґаї Щербан; Леонард С. Коген на Л. Сімінеску; Леон В. Тукерман на А. Зоряну.

ГОСТРІ ПРОТИЖИДІВСЬКІ ЗАРЯДЖЕННЯ В АФҐАНІСТАНІ.

Жидівські часописи пишуть, що в афґаністанському місті Герат видано зарядження в справі створення ґетта для Жидів. Згідно з цим розпорядком афґаністанської влади Жиди мусітимуть носити спеціяльний одяг, на головіноситимуть чорну шапочку, а на грудях червону таблицю. Жидам заборонено в тому місті курити публично тютюн, переїжджати вулицями міста та їхати верхом. Не вільно Жидам голитися та будувати доми, що булиб вищі від домів музулманів. Крім того заведено в тому місті гостру цензуру листів, що їх висилають місцеві Жиди, або які до них приходять зза кордону.

КОРОВА ПЕРЕД СУДОМ.

Один селянин з Кавказу заскаржив перед судом свою корову, що дає замало молока. Дивним дивом суд не відкинув цієї скарги. Корову боронив адвокат знаменито. Селянин домагався кари для неї. В присуді йому звеліли кормити і доглядати корову краще, а тоді вона даватиме більше молока.

ГРОШЕВІ ЗЛОВЖИВАННЯ В СУДІ.

В городському суді в Ярославі викрито великі грошеві зловживання, яких допускався секретар Зелінський, що вів касу. Зловживання тревали від сімох літ і перевищають 20 тисяч зл. Зелінського арешто...

ПЛЯМИСТИЙ ТИФ У СНЯТИНЩИНІ.

Пошесть плямистого тифу, що ширться на Покутті, дісталася теж до Снятинщини. В селі Хлібичині Пільнім захорили на цю недугу 10 осіб, з яких три вмерли. Переведено дезинфекцію у всіх домах.

НАДУЖИТТЯ В КОМІСАРІЯТІ ХЛІБОРОБСТВА УКРАЇНИ.

У комісаріяті хліборобства України викрили великі надужиття при закупні коней. Надужиття доходять до величезних сум, бо доходи учасників доходили до тисячу рублів на одному коні. Притягли до відповідальности 60 вищих службовиків із заступником комісаря хліборобства України, Огієвом.

МАНДРІВКА ВИВІРОК.

В місті Чардинь на Сибірі замічено рідке явище. Від західньої сторони міста показалися величезні маси сибірських вивірок, що перебігли місто у східньому напрямі. По дорозі вивірки переплили ріку і потягли громадно на схід.

АЛЬКОГОЛІЗМ СЕРЕД ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ.

Статистика, переведена серед шкільної молоді в Лодзі, виказує жахливий зріст алькоголізму серед дітей у шкільному віці. Ствердженo, що 87 проц. дітей пють алькогольні напитки, часто в товаристві старших осіб.

„МЕРТВІ ДУШІ" В ОДНОМУ ПОЛКУ.

Перед військовим судом у Люблині відбулася розправа проти 30-літнього серґанта Генрика Заблудовського, рахункового підстаршини 7 п. п. леґіонів з Холму, за величезні грошеві зловживання. Він уладився дуже спритно, ведучи в евіденції полку фікційних підстаршин, за яких брав гроші. Впродовж десятьох років перевів крізь касові книги кільканадцять таких „мертвих душ" і взяв за них поверх 100 тисяч зл. Не вдовольняючися самими платнями фікційних підстаршин, він женив їх на папери, велів родитись дітям і признавав їм ріжні грошеві додатки, які ховав до своєї кишені. У своїх рахунках був такий точний, що потручував фікційним службовцям ріжні драчки в користь скарбу та полкової каси, а навіть місячні рати на народову позичку. Тревало все те десять літ, аж врешті зловживання виявились. На розправі пробував ратуватися, спихаючи вину на рахункового поручника Тимкевича, що не контролював його як слід. Заблудовського засуджено на 6 літ вязниці, видаленням з війська і 20 тисяч зл. гривни. Пор. Тимкевич дістав 5 місяців арешту.

ЕКСПЛЬОАТАЦІЯ КАОЛІНУ НА ВОЛИНІ.

В костопільському повіті на Волині розпочали експльоатацію каолінової глини на берегах ріки Случ біля громад Бележаки і Берманка. Верства скоалізованого ґрунту переходить місцями 15 метрів грубости. Річна продукція має доходити до 10 тисяч тон вартости коло пів міліона злотих.

РУМУНСЬКУ ЯРИНУ ВИВОЗЯТЬ ДО ЄГИПТУ.

Останніми часами вивезено з Румунії до Єгипту поверх 10 вагонів ярини. Справа вивозу ярини заняла всі компетентні чинники, котрі стараються збільшити і поліпшити культуру ярини. Є можливість вивозити з Румунії більшу скількість ярини, одначе треба, щоб уряд цим заопікувався, допомагаючи матеріяльно огородникам.

НІМЕЧЧИНА МАЄ ВЖЕ Й ТЕНКИ

ЛОНДОН. — Берлінський кореспондент лондонського часопису „Дейлі Експрес" доносить, що недавно тому німецькі офіцери мали нагоду оглядати перший раз німецькі тенки. Було це недалеко Берліна. Одначе ту справу держать у тайні. До цих оглядин не допущено часописних кореспондентів. Заборонено теж пресі навіть згадувати за подібні річи, бо, як відомо, Німеччині заборонено мати тенки і вона теж нераз заявляла, що їх не має. Та виявляється, що вона їх набудувала й незабаром все це вийде на верх. Сама Німеччина це розголосить.

Лондонський часопис подає далі, що нові німецькі тенки не є великі, бо звернено увагу на скорість, а не на величину.

ФРАНЦІЯ НАХИЛЯЄТЬСЯ ДО ІТАЛІЇ.

РИМ. — Ломлять собі голови, чого властиво прибув до Риму французький ґенерал Ґамелен, шеф штабу, що мав довшу розмову з італійським шефом штабу, маршалом Бадоліо. Побут французького ґенерала держано в тайні. Нізвідки не можна довідатися, яка була ціль його подорожі. Тільки дехто зазначує, що та поїздка є в звязку з анґлійсько-німецьким зближенням. Франція пробує тепер затіснити військовий звязок з Італією. От тому в першу чергу поговорили між собою шефи штабів.

КУДИ СЯГАЄ РУКА СОВЕТІВ.

СТАМБУЛ (Туреччина). — На домагання Советів переведено ревізії в домах ріжних російських імігрантів. Кажуть, що при ревізії знайдено багато документів, що розкривають тайни терористичної акції на Кавказі.

ТРЕБА ИТИ СОВЕТСЬКИМ ПАНАМ ... ДО ШКОЛИ.

МОСКВА. — „Ізвестія" подають, що президент сільсько-господарської академії України, Соколовський, заявив таке:

„Не йде з сільсько-господарською наукою. Я пригадую собі, що коли тому 30 років я студіював мікробіольоґію, то, говорячи про бактерії, казали, що як трясти ними 34 години, то вони згинуть. У нас таке сталося з сільсько-господарськими інститутами і Вузами. Ними трясли. Перекидували. Відкидували стару науку, бо казали, що вона до нічого. Требаж творити нову науку!"

„Ізвестія" додають: Стару науку відкинули, а нової не створили!

СКІЛЬКИ Є УКРАЇНЦІВ НА СВІТІ.

ЛЬВІВ. — Подають нове обчислення числа Українців на світі. Обчислення поробили професор д-р Зенон Кузеля і доцент д-р В. Кубійович. Подають, що з початком 1932 р. було всіх Українців 44,736,980 осіб. Їх обчислення оперті на статистичних даних чужих держав, тому треба вважати їх правдивими. Згідно з їхніми обчисленнями, на Україні під Советами живуть 35,026,000 Українців, у Польщі — 6,257,000, у Румунії — 1,100,000, у Північній Америці — 700,000, у Чехословаччині — 569,000, у Канаді — 270,000, а в інших краях — 370,000.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОЄКТ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТИ.

ПАРИЖ. — Міжнародня Торговельна Палата приняла резолюцію в справі стабілізації валюти в світі. Цю резолюцію виготовив американський делеґат Іліот Водсворт. В резолюції кажеться, що треба обовязково завести в цілім світі стабілізацію валюти, опираючи її на золотій стопі.

„РАТУЮТЬ" УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

ЛЬВІВ. — По українських селах порозкидувано масово „відозви до селян", видані „Звйонзком Оброни Інтересуф Рольнікуф Дробних". Відозви сфабриковані двома мовами: польською й українською. В них закликається селян до оборони селянських інтересів тим, щоб кождий селянин став у першу чергу передплатником газети, яку видає згадане товариство. Кажеться далі, що всі заощаджені на видавництві гроші будуть ужиті на оборону хлопських інтересів та на поміч селянам при збуті сільських продуктів, чи вразі нещасливого випадку в господарстві, коли здохне кінь, корова і т. п. Та, на щастя, нема таких українських селян, щоб далися зловити на нову польську вудку.

ПОЗИЧКА ОБОРОНИ.

ЛОНДОН. — Винстон Черчіл каже, що треба розписати в Анґлії позичку оборони і в той спосіб зібрати фонди, потрібні на цілковиту веребудову анґлійської фльоти. Він твердить, що без розбудови й змодернізування фльоти Велика Британія не вдержиться довше на своїм домінуючім становищі.

ХТО РОЗКАЗУЄ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН. — Ті, що визнаються на відносинах у Третій Німеччині, твердять, що нема сумніву, що в Німеччині дійсним диктатором являється тепер — армія.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ „ЛЄКТОРИ"

В Америці трапляються річи, які годі вияснити собі шляхом звичайного розумування. Недавно були ми свідками голосної кампанії проти „ліберальствуючих" професорів по вищих наукових заведеннях, головно по університетах, яким закидувано, що вони не є ніякими людьми науки, а звичайними тайними большевицькими аґентами, що розкладають душі молоді комуністичними утопіями. Проти цеї кампанії, веденої головно часописами Герста, піднеслися ріжні протести. Мовляв, іде наступ на свободу науки.

Та про цих заатакованих у той спосіб професорів можна бути ріжної думки. Зате щож сказати про Шікаґовський університет, що отверто запрошує явних большевицьких аґентів на виклади про Совєти? За фундаційні гроші, зложені Американцями для добра Америки і її ідеалів, заводиться курси, на яких тисячі слухачів обзнайомлюють з большевицьким ладом при помочі викладів висланників самих Совєтів. Оті виклади розреклямовує американська преса. І десятки міліонів читачів в Америці читають, як то кореспондент московської ґазети „Ізвєстія" викладає Американцям, що Совєти тільки дбають про добро свого народу, що вони є великанським чинником у закріпленню світового мира і т. п. На ті виклади покликується теж офіційного представника Совєтів, російського амбасадора Трояновського. А він теж розповідає про благодати, які спливають на народи, що є під Совєтами. Він запевняє Америку, що большевики не думають про викликування якихсь революційних переворотів. Каже, що вони не понесуть своїх ідей „на баґнетах". І ще лякає світ, що це булоб для нього великим нещастям, якби так большевизм завалився в Росії.

Оттаких „лєкцій" буде в Шікаґовськім університеті більше. Пишуть про них як про „Червоні Дні" в університеті!

Та ще цікавіша була та „лєкція", яку виголосив Трояновський підчас обіду, який уладила „Шікаґо Бар Асосіейшен", куди теж його запрошено. Тут розговорився Трояновський дуже широко про совєтську конституцію й доказував, що вона не вийшла з диктату Лєніна, Сталіна чи кого іншого з лідерів, а з... волі самого народу. Він запевняв американських адвокатів, що в Совєтах тепер спокій, та що там влада прибирає вигляд наскрізь... демократичний.

Ось до якої наївности чи глупоти доходять в Америці поважні інституції, що то „викладають" про такі глупости як про демократію в Совєтах. Таку наївність і легкодушність приходиться нераз дорого оплачувати!

М. Капустянський,
Ґен. Штабу ґенерал-хорунжий.

У 16. РІЧНИЦЮ ОФЕНЗИВИ ПІД ЧОРТКОВОМ

Звертаюся з закликом до Вас, відважні бойці-ветерани Української Армії, і до Тебе, українська молоде, майбутня обороннице нашої поневолеї Батьківщини.

Шануйте світлу память наших Лицарів.

Вічно памятайте про героїчні чини Українського Війська, пильно вивчайте їх, щоб на досвіді минулого творити прийдешнє. В боєвих акціях нашого війська Ви знайдете приклади витревалости, хоробрости й завзяття, що їх виявило українське старшинство, стрілецтво й козацтво в часі боєвої хуртовини. В них знайдете науку для продовження здобутих світлих традицій і підготови остаточного, переможного етапу Національної Революції.

Українська Армія, як ніхто інший, заслужила перед нацією память і горду пошану, зумівши в періоді 1917—20 р. р. доконати подивуґідних чинів при надзвичайно неприятливих політично-стратеґічних умовинах. Позбавлена муніції, вогнеприпасу та санітарного майна, не маючи ніякої підтримки ззовні, змушена вона була ряд років змагатися проти двох відвічних ворогів, що оточили Україну: Москви й Польщі. Але, не зважаючи на все, ставила вона, на здивування світу, рішучий відпір ворожій навалі, осягаючи над нею блискучі перемоги і завдаючи своїм противникам болючі втрати.

Зокрема одною з найславніших перемог Галицької Армії над польською збройною силою була велика чортківська офензива. В цьому місці пригадуємо в короткому начерку її головні фази.

Після розвалу Австро-Угорщини на наших Західніх Землях почалася боротьба з новонародженим польським імперіялізмом. Головні операції велися за володіння Львова. Галицька Армія ввесь час мала почин у своїх руках, оточивши столицю з трох боків. Її завданням було замкнути коло з заходу і змусити Поляків до капітуляції. З півночі частини I Корпусу успішно прикривали облогу Львова від варшавського напрямку по лінії Сокаль-Рава. Водночас частини III Корпусу прикривали дрогобицький нафтовий район і південно-східню частину Галичини, співділаючи з осадною ґрупою.

Назагал Галицька Армія опанувала в той час переважну частину Галичини; йшло лише про захоплення Львова. До травня 1919 року велися вперті бої. Двічі — в лютому й березні — становище польської армії було майже катастрофальне й здавалося, що час нашої остаточної перемоги наближається. Лише завдяки заходам держав переможної антанти тимчасово спинено нашу офензиву на Львів і цим уратовано польську армію від поразки (інтервенція представників Франції, Анґлії Італії й Злучених Держав депешею в березні за підписами Вилсона, Льойда Джорджа й Клєманса). Остаточного перемиря між нами й Поляками тоді не заключено, зогляду на надто некорисні для нас пропозиції держав антанти; але всеж самі переговори дали Польщі спроможність виграти на часі. Внаслідок цього вже в травні обставини для Галицької Армії змінилися на гірше.

До Польщі з ріжних боків наспіла допомога. З европейського театру війни перекинено армію ґен. Галєра, що складалася з 6-тьох добре озброєних і технічно засоблених дивізій. Польща в той час уже замирилася була з Чехословаччиною й Німеччиною і з цих фронтів відтягнула частину своїх резерв на український відтинок, маючи при цьому вільні комунікації для довозу боєвих матеріялів. В той час вона вже не потребувала безпосередніх інтервенцій з боку держав антанти й перемиря відкинула. Зосередившися на лінії Сокаль-Белз-Рава в середині травня, польська армія повела рішучий наступ на знесилену довготревалими боями Галицьку Армію з метою її або оточити, або відкинути поза Збруч.

Плян польської команди був такий. Дивізіями корпусу ґен. Галєра вдарити на праве крило Галицької Армії та на запілля в луцькому напрямку на Волині, де проти большевиків і Поляків тримала фронт ґрупа отамана Оскілка. Центральною своєю ґрупою при підтримці важкої артилерії та чисельних літаків польська армія мала повести наступ на нашу осадну ґрупу, що оточувала Львів із північного сходу й півдня. Нарешті підсиливши свою південну ґрупу двома свіжими дивізіями, польська команда наміряла рішучо заатакувати III Корпус у напрямку Стрий-Дрогобич, з метою відрізати Галицьку Армію від Дністра і сполучення з Чехословаччиною.

Ґенеральна офензива польської армії розпочалася в часі Великодніх Свят. Наслідки цеї офензиви проявилися вже в короткому часі. В ту пору політично-стратеґічна ситуація складася для нас надзвичайно неприятливо. Невтральна дотепер Румунія несподівано окупувала задністрянські простори аж по Станиславів. Ґен. Галєр погромив волинську ґрупу й, зруйнувавши запілля Наддніпрянської Армії, відкрив большевикам шлях до самих кордонів Галичини. Большевики немовби в згоді з Поляками повели рішучий наступ на Дієву наддніпрянську) Армію, намагаючись відкинути її до ріки Збруч. Зрозуміло, що в цих катастрофальних умовинах Дієва Армія не могла активно допомогти Галицькій Армії.

Заатакована з усіх боків, виснажена попередніми боями за Львів і крім того маючи вже політичну поразку через держави антанти, Галицька Армія вже не була в стані дати відсіч цій скомбінованій офензиві. Щоб уратувати армію від поразки, Головна Команда зарядила 18 травня загальний відворот на південний схід, в кут Дністер-Золота Липа-Збруч. Там вона сподівалась упорядкуватися, переорґанізувати частини й згодом відновити чинні операції. Пляновий і швидкий відворот Галицьких Корпусів не дав Полякам змоги їх оточити й знищити. Одначе назагал положення Галицької й Дієвої Армій стало надзвичайно загрозливим. Поляки опанували великі простори Галичини, захопивши при цьому важливіші райони й багато так потрібної нам військової муніції. До рук польської армії попали рештки основ нашої Армії, зосереджені на залізницях Тернопіль-Підволочиська.

В Галицькій Армії почалося зневіря у військовий та політичний провід. Показалося, що Національна Рада не в силі опанувати ситуації. Справою повинна була кермувати **едина воля.** Владу передано до рук д-ра Евгена Петрушевича. В міжчасі армія продовжувала свій траґічний похід на південний схід. Ось уже Бережани-Тернопіль-Чортків... Збруч недалеко... Кількісний стан боєвих частин значно поменшився. Галицька Армія в той час начисляє лише коло 25,000, замісць 60,000, що були в часі облоги Львова. Все запілля було вкрите хмарою обозів і збігцями з окупованих терені. Великий сум і ненаситна жадоба пімсти почали огортати серця старшин і стрільців. Неможливо було без останнього рішучого бою залишити на поталу ворогови Рідний Край. бо тоді дух армії остаточно заломавсяб. Головна Команда Галицької Армії вирішила з останніх сил дати Полякам відбій. Начальним Вождом Армії призначено ґен. Грекова. В таких обставинах почалася чортківська операція.

Одначе польська команда, спяніла від успіхів, зарано ховала Галицьку Армію. Поляки вважали її вже за цілком небоєздатну й надто необережно пхалися наперед, відтягаючи навіть частину своїх резерв на інші фронти. Проте вони помилилися в своїх оптимістичних розрахунках.

Дієва Наддніпрянська Армія своїми успішними операціями проти большевиків вже продерлася на Поділля, відвоювавши собі вільні простори Проскурів-Камянець Подільський-Могилів. Там вона приправляла терени на випадок вимушеного відвороту Галицької Армії за Збруч. Міжтим несподівано для Поляків Галицька Армія спинилася. Скупчивши на початку червня бриґади II Корпусу, вона 8 червня влучним охоплюючим маневром і блискавичною атакою захопила Чортків. Майже цілу польську дивізію розбито вщент. Її артилєрія й інша муніція стали здобичю частин III Корпусу. Під цим блискучим і швидким ударом проломано фронт і ще недавно переможений ворог захитався.

За цілу війну з Польщею не було такого великого успіху. Наша перемога під Чортковом заскочила польську команду, що розгубилася від несподіванки. Ролі обох сторін ґрунтовно змінилися. В таких щасливих обставинах розпочалась історична чортківська офензива.

Головна Команда Г. А., не гаючи часу, використала сприятливу ситуацію і на підставі добре обдуманого пляну перейшла в наступ на цілому фронті. В частинах нашого війська лунав могутній клич: „Геть Ляхів з нашої землі... Прямуймо на Львів...". Величезний ентузіязм охопив і армію і нарід. Наша армія переслідувала польські війська значно скорше, ніж перед тим відбувала свій відворот. Мов той ураґан, наші боєві частини тиснули ворожі здеморалізовані маси. Здавалося — воскресли славні перемоги Гетьмана Богдана... Бучач-Тернопіль-Бережани... цього замало... Далі вперед, усе далі! Всі рвалися в боєві лінії. Частини відмовлялися лишатись у резерві, бажаючи якнайбільше причинитися до скріплення перемоги. Скрізь панувало піднесення духа. Селяни лишали плуг і косу та хапалися зброї. Люди масово зголошувалися до військових частин. Армія росла.

Головна Команда спішно зорґанізувала два нові Корпуси — IV і V. Наш наступ уже грозив Полякам у Львові. В часі офензиви спеціяльна комісія під головуванням ґен. Дельвіґа провадила з Польщею переговори демаркаційної лінії. Але наш провід уневажнив постанови цеї комісії. Бо армія бажала собі лише єдино-можливої й гідної себе кордонної смуги з Польщею — ріки Сяну. Однак наша осамітненість, незрозуміння української справи з боку европейських держав і тут проявилися фатально!

Польська команда стягала з німецького фронту прекрасно зорґанізовані дивізії. Зосередивши переважаючі сили, їй вдалося спинити наш наступ і почати нову офензиву на відтінку Золочів-Бережани-Рогатин. В цій новій офензиві Поляки диспонували широкими можливостями щодо людського й технічного матеріялу, висилаючи на фронт все нові частини. Міжтим у Галицькій Армії особливо фатально проявився брак артилерії. Та що артилєрії... Не вистарчало рушничних набоїв. При таких умовинах боротьба з добре засобленою й протеґованою іншими державами польською армією виказалася не по силах навіть і для нашого героїчного війська. Воно й так зробило те, що переходило його сили. Почався новий відворот. Галицька Армія прямувала на братерську Наддніпрянщину, щоб спільно з Дієвою Армією почати наступ під кличем: „Через Київ — на Львів".

Як бачимо, велика чортківська офензива була почата в критичний мент і серед надзвичайно неприятливих для нас загальних обставин. Проте Галицька Армія не лише спинила ворожий наступ, але спромоглася осягнути низку нових перемог, здезорґанізувавши блискавичним ударом польські війська й здобувши значні трофеї. Проломано фронт і змушено Поляків панічно відступити назад. В часі операції погромлено дві польські дивізії, а решту ворожих частин змушено до втечі при великих утратах. На короткий час знову загрожено Полякам під Львовом. Перемога під Чортковом надзвичайно додатньо вплинула на моральне скріплення армії, повязала тісними звязками однодумности й поваги як команду так і стрілецтво. Ці високі внутрішні прикмети лишилися й у часі дальшого хресного шляху Армії.

Наше вояцтво відчуло свою внутрішню вартість і боєву перевагу над польським, бо перемогла його не ворожа духова й моральна сила, лише техніка й чисельна перевага.

Велика офензива під Чортковом увійде як одна з блискучих сторінок науки про українську воєнну штуку. В цьому полягає її історичне значіння. В ній — наша традиція; в ній наш досвід — як перемагати.

Слухайте, слухайте, Ви, відважні борці, боєві ветерани Української Армії, й Ти, молоде українська — надіє наша і майбутня оборонниці нашої скріваленої землі. Слухайте, вчіться, готуйтеся!... У темряві нашої похмурої доби лупайте скелі, що закривають перед нами шляхи Воскресення. Не зневірюйтесь! Ці шляхи близькі. Лише завзяття, за прикладами Героїв Чорткова, що рвалися, захоплені гаслом: „На Львів!... На Київ!"...

Вірте в те, що є **неминуче!...** В нашу перемогу.

Складайте свої офіри кровю, працею, матеріяльними засобами, памятаючи, що з цих поодиноких зусиль закономірно зростає й кріпшає міліонова сила нації. Бож гряде невблагана, як судьба, й радісна, як весна — Українська Національна Революція. — („Українське Слово").

В. Будзиновський.

ГРОМАДСЬКА РАДА

Поволи сходилися радні до громадського дому на засідання ради. Війт довго ждав, бо хотів, щоби рада була в повнім комплеті. Потрібна була якнайповніша рада, бо на порядку деннім стояла дуже важна справа.

Війт глянув на годинник і воркнув до себе:

— Хто не прийшов, то хіба вже не прийде...

— Зачинайте, пане начальнику, — шепнув до нього писар.

— Вже всі? — спитав начальник і озирнувшися, додав: — Де Задниш?

Всі стали роззиратися, та Задниша не знайшли. Війт гукнув до громадського посланця:

— Ти був у Задниша?

— Був, пане начальнику.

— Дав йому запрошення на засідання ради?

— Не дав, пане начальнику.

— А то чому?

— Бо то було так: Стукаю до Задниша, а він кричить: „Я сплю!"

— А я міркую собі: „Коли ти спиш, то нема як передати тобі запрошення на засідання громадської ради".

— Ось чому Задниш не прийшов. Він ще не знає, що нині рада.

— Цілу ніч був на весіллю, тай тепер спить, — сказав начальник. — І Туркана нема.

— Від Туркана є письмо, — перебив писар. — Прочитати?

— Очевидно, що прочитати! — приказав начальник. — Не виключене, що пише також у справі, яка стоїть на порядку деннім.

Писар заклав окуляри, розгорнув письмо і став читати:

„Нижче підписаний просить найпокірніше вибачення, що раптом занедужав і внаслідок тої чинности годі йому виконати чинність учасника скликаного засідання громадської ради з важним пунктом порядку щоденного, отже внаслідок таких обставин має сміливість уклінно просити, щоби рада приняла сю перешкоду і ласкаво схотіла отсим звільнити його від обовязку бути на пункті порядку денного. З глибокоповажним поклоном, Кирило Туркан.

— Записати до протоколу і залучити се письмо, бо то важний документ, — сказав начальник до писаря.

— Тепер на порядку деннім дорога, — звернувся війт до радних. — Треба вам знати, що є плян будови дороги, що йшла би від ліса, щоби ми могли вигідно приставляти дерево до залізниці.

— Щоби вигідно приставляти до залізниці! — повторив Тихонько. — Було би дуже добре!

— На се я скликав нинішне засідання ради, — тягнув далі війт. — Ґрунт, котрим нова дорога мусіла би йти, є власністю Завалича. Ось чому я на нинішне засідання запросив Завалича, хоч він не є радним, бо при виборах провалився. На нинішнім засіданню ради він найважніший пункт. Говоріть, куме!

Завалич надувся, хрякнув і каже:

— Так. Я мушу дати мою сіножать. Ось тому я перший пункт; сказать би, головний пункт. І се дуже тішить мене. І тому кажу я: Так, даю сіножать.

— Дуже розумно, дуже добре, — похвалив війт. — Заваличеви хвалиться се, що він громадському добру не противиться. А до цілої ради звертаюся з вістю, що в сій справі пан староста хотів би мати одноголосну ухвалу ради. Тому то я буду питати кождого зокрема. Що про сю дорогу думає Туринів?

— Я також за ту дорогу, — відповів Туринів.

— І я! — крикнув Заньчик. — Я вже давно казав, що таку дорогу мусимо мати!

— Так, мусимо мати! — додав голосно Тихонько.

— А що скаже Олекса Кулянич?

— Я? — спитав Кулянич, наче би дивуючися, що його гадки війт ще не знає. — Чиж не говорив я при кождій нагоді, що без такої дороги наше село неначе без правої руки?

— А що? Не казав я? — вигукував Заруцький. — Я і Колотуж і Тачар... ми всі три були перші, що забалакали про конечну потребу тої дороги.

Бачучи, що справа йде так гладко, війт затирав руки з вдоволення і промовив:

— Мене дуже тішить, що рада така однодушна і неначе горить до тої дороги. Пан староста буде дуже вдоволений, коли донесу йому урядово, що ухвала в справі дороги одноголосна. Та пан староста ще гадає, що обовязком громадських радних є також обміркувати...

— Очевидно, що треба обміркувати, — перебив Тихонько. — Я вже давно міркував собі, що треба обміркувати. Бо було би дуже зле, як би ми щось робили необміркованo.

— Не перебивайте! — гукнув начальник, махнувши рукою. — Тепер я говорю! Будова дороги накладае на громаду кошти...

— Очевидно, се ясне — поміг вітови Завалич, — на се я даю мою сіножать. То буде перший кошт.

— Так, то буде перший кошт — додав начальник. — Сю сіножать громада мусить викупити. І кождий господар мусить приставити пару фір шутру. Хіба знаєте, що нині на світі нічого нема даром. І дороги не дістанемо без коштів.

Підвівся Олекса Кулянич, своєю палицею поклепав війта по рамени і каже:

— А я кажу, що кошти будови дороги то ще найменше нащастя. Кошти такої дороги будуть що днини більші. Я знаю, як воно буває.

— Твоя правда, Олексо, — обстав за ним Заньчик. — Я все думав так. Чим довше щось є, тим більше воно коштує. Ми повинні бути дуже обережні і справу добре обміркувати, щоби не вскочити наосліп...

— Що се значить? — спитав війт сердито. — Перед хвилиною ви всі одноголосно були за дорогу.

— Всі одноголосно за дорогу, — сказав Тихонько. — Та що значить за дорогу? З новою дорогою було би нам справді добре. Та розумний чоловік повинен також рахуватися з тяжкими часами, бо нині грошей ніхто не збирає на дорозі.

— Таки так! — закричав Заруцький, цілий червоний на лиці. — Чи я не сказав зараз?

— Ні, ти сего не сказав, — боронився війт.

— Хоч не сказав, то подумав собі. Я, і Колотух, і Тачар. Ми не згодимося на викидання грошей.

— Такий дурний ніхто не буде, додав Кулянич, клепаючи палицею Заруцького по рамени. — Тай врешті й оконечно питаю: Чи ми мусимо мати нову дорогу крізь леваду Завалича?

— Не треба! — відповів Завалич. — На непотрібну дорогу моєї сіножати не дам!

Війт витріпав свою погаслу люльку, підвівся і питае гострим голосом:

— Будемо дорогу будувати, чи ні?

— Ні! — крикнули всі.

— На якого дідька нам нова дорога? — додав Тихонько.

— Вже знаю! — сказав війт. — Дороги не будемо будувати. То зле, дуже зле. Та дуже добре те, що маємо одноголосну ухвалу. Засідання закрите!

УКРАЇНСЬКИЙ ПЛАСТ НА ЧУЖИНІ

Українське пластунство на чужині має багато завдань: крім праці в самих відділах, участи в ріжних власних пластових виступах, культурно-просвітньої діяльности серед земляків, велику вагу має гідна репрезентація українського імени на чужині та навязування зносин з чужими пластунами й пластунками того краю, в якому доводиться жити.

З початком червня ц. р. дівочий скавтінґ Чехословаччини святкував 20-ліття свого існування. З цієї нагоди відбулася в Празі святочна академія з участю чільних осіб проводу чехословацького Пласту та місцевого й позапразького пластунства. Гурток Старших Пластунок „Україна" в Празі вислав на цю академію трох представниць. А в дні 9.—10. червня він зорґанізував участь скавтінґу в Чехословаччині в пластовій резервації під Ніжбором.

Усіх учасниць зїзду було понад 150 душ, з них 8 Українок. Кульмінаційною його точкою була святочна ватра, що її підпалила в перший день зїзду ввечір начальниця дівочого скавтінґу в Чехословаччині, проф. Мілчіцова, колишня організаторка пластового руху. (Українські пластунки памятають її ще з її виступу на святі 20-ліття Українського Пласту, що було в Празі 1932 року, де проф. Мілчіцова привитала українських пластунів від імени Союзу чеських скавтів у чулій промові). Провідниця Гуртка Ст. Пластунок „Україна" привитала на ватрі чеських сестер із 20-літнім ювилеєм їхньої організації та побажала багато успіху в їх дальшій праці. Потім Українки заспівали свій пластовий гимн, що всі присутні вислухали стоячи, віддаючи гимнови пошану пластовим поздоровленням. Програма ватри складалася з виступів ріжних пластових відділів. Українки затанцювали танець „Катерину" (3 пари) та „Коломийку" (сольо). Українські народні пісні мусіли співати на загальні прохання не лише при ватрі, а й протягом усього таборування при ріжних нагодах. Українська пісня й танець, як і майже всюди в чужині, здобули собі признання й подив. Народні одяги на виступах, що, до речі, мали з усіх учасниць тільки Українки, притягали велику увагу. В перший день зїзду відбулася також нарада усіх провідниць і старших пластунок, на яку запрошено також Українок.

На зїзді, де зібралися пластунки з ріжних частин Чехословаччини, була добра нагода навязати звязки з чужими пластунками, а також поновити знайомства з попередніх стріч (з всеславянського пластового зїзду в Празі 1931 р. і ін). На зїзді в Ніжборі українські пластунки придбали знайомих з ріжних околиць Чехії і навіть із Словаччини. Чеські пластунки виявили супроти Українок багато прихильности й доброго відношення. 1. і 2. відділ пластунок з Пільзна запросили гурток старших пластунок „Україна" у свій табор, що вони улаштовують цього літа, як цілком самостійну українську частину цього табору. І вже тепер умовлялися, щоб їх навчити українських танців і пісень, які їм дуже сподобалися.

Зїзд відбувався в гарній лісистій околиці, на місці, де Союз чеських скавтів улаштовує інструкторські курси (т. зв. Лісова Школа) для своїх членів. З інтересом оглядали наші пластунки таборові побудування: чудова капличка з мініятурною дзвіницею, гарна брама, будиночки з прикрасами на пластові мотиви й шатра на підсадах творили образ взірцевого пластового табору. Українські пластунки-еміґрантки мали досі можливість таборувати в українських пластових таборах на Закарпатті, де не було сталих будівель; лише торік на Закарпатті збудовано сталий табор на ґрунті, що українські пластові відділи на Закарпатті отримали в подарунок від українського патріота Медведя. Цей табор зветься гуцульським, бо лежить у гарній околиці на Гуцульщині. Побут у цьому таборі є великою мрією, певно, кожної пластунки-еміґрантки.

Н. П.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Скрентонський. — Так, Іван Франко виступив був теж і з радикальної партії, бо й там добачував „хробачливе". В Драгоманова ми виразно зазначили, що треба в нього цінити. І не ми назвали Драгоманова в першу чергу „Росіянином", а потім „Українцем", бо так його схарактеризував Іван Франко.

На Ваш дальший запит відповідаємо, що не будемо входити в дальшу полеміку. Не тому, що в „Народній Волі" знайшли „неправду" в справі кондоленції зприводу смерти Пілсудського, а тому, що не хочемо допомогти „воскреснути" поганій лайці, якою вже заносить, а яку практиковони колись у полеміці цілими роками. Наш нарід в Америці вже настільки зрілий, що знає, в чім суть справи. А знаючи це, хай рішає, по чиїй стороні правда. Наша заввага була проста і ясна:

В тижневику, призначеним для українського працюючого люду, себто в старокраєвому „Громадському Голосі", орґані ніби опозиційним, радикальнім і соціялістичнім, знайшли мо в двох числах точні описи похорону Пілсудського включно до кадила, а не знайшли ні одного в найобережніший спосіб написаного слова про те, якими очима має глядіти на польського героя нарід український. Оту мовчанку, як і те, що радикальні посли разом з послами УНДО здержалися в польськім соймі від голосування над новою польською конституцією, не вважали ми „розумним, чесним і достойним обстоюванням інтересів українського працюючого люду". Про це нам іде, а не про що інше. А якщо „Народна Воля" вважає це „розумним, чесним..." і т. д. — то хай їй буде. Наша думка інша.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ".

Управа Товариства „Музей Визвольної Боротьби України" просить шановну Редакцію не відмовити вмістити в свойому хвальному часописі наступні рядки:

Не маючи можливости листовно подякувати зокрема усім українським установам, орґанізаціям та поодиноким землякам, що були ласкаві привитати Управу Т-ва „Музей Визвольної Боротьби України" в день ювилейного свята, Управа просить їх цією дорогою приняти від неї найсердечнішу подяку. Глибоко оцінюючи довіря, що його так зворушливо виявило українське громадянство не лише в дорогих словах привитань, але й в уділенні Т-ву „Ювилейного Дару", Управа черпає в цьому довірю побуд для дальшої праці в напрямі завершення розпочатої загально-національної справи — будови Українського Дому в Празі.

З правдивою пошаною,

Ст. Смаль Стоцький, голова товариства;

Ст. Сірополко, секретар.

ПОЗІР! ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! ПОЗІР!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ МІСТА ЕЛИЗАБЕТ ВЗИВАЄ

всі Хвальні Братства, Товариства, Сестрицтва, Молодечі та Жіночі Клюби і все громадянство

:——::——: до масового :——::——:

„МІЖНАРОДНЬОГО ВИСТУПУ В ПОХОДІ"

НА ДЕНЬ 4-ГО ЛИПНЯ (FOURTH OF JULY) 1935

Точна збірна Український Народній Дім, 214-216 Fulton St., Elizabeth, N. J., година 7:30 рано, звідки вирушить український похід в 8:45 рано під проводом Української Банди зі Стейплетон, Н. Й. Всі орґанізації мають явитися зі своїми прапорами. Дівчата і хлопці повинні прибути в українських троях. Дочки України в своїх спеціяльно спрепарованих строях. Всі мужчини по зможности щоб мали сорочки сині, жовті краватки, штани білі або іншої краски. Прапорці і шапки кождий дістане на збірнім місці. — По параді похід вирушить знова до Українського Народнього Дому на спільну забаву. 151

Мусимо поставити **тисячу Українців** в ряди і заманіфестувати свою силу в Елизабет, Н. Дж., та здобути першу нагороду. Обовязком кождого Українця є взяти участь в поході.

Центральний Комітет.

Я ТУЖУ ЗА ВІЙНОЮ

Ви всі бажаєте спокою,
Всі тужите за миром,
А я — я тужу за війною,
Вам признаюся щиро.

Та не за тією війною,
Де повзи та гармати
Й отруйні гази мають в бою
Нам долю вирішати.

Я тужу за війною Духа,
Щоб ясна Духа сила
З багна вас витягла за вуха,
Рабів у людей змінила.

Щоб лінь убила та зневіру,
Незгоду, підлість, зраду,
Отару перекула сіру
В лицарськую громаду.

Щоб ви раз народом свідомим,
Завзятим, гордим стали,
Не далися зводить нікому
Зо шляху ідеалів.

Щоб діло ваше було ділом,
А не як водна піна,
Щоб раз вже всі ви зрозуміли,
Що ви всі Україна!

Що не поля, левади й лози,
Садочки Україна,
А ваші серця, руки й розум,
Всі споєні в єдино.

Ви всі бажаєте спокою,
Всі тужите за миром,
А я — я тужу за війною,
Вам признаюся щиро.

Ярослав Вільшенко.

АБІСИНСЬКИЙ ЦВИНТАР

(За П. Булиґіном).

Як еміґрант прийшов я до Абісинії та дістав тут місце інжиніра. Я жив в околиці Адіс-Абеби на краю гарного евкаліптового ліса. Моя хатина, глиняна — складалася з двох кімнат, а була дуже приємна. Вікна мали навіть шиби, а це вважається тут неабияким люксусом. Вечором сидів я на мому невеличкому бальконі, що був прикрашений чудовими цвітами, та відпочивав після цілоденних трудів. На жаль, моє спокійне життя мало одну хибу — хата була напроти цвинтаря.

Що це таке абісинський цвинтар, знає небагато людей. Абісинія, хоч її відділює від решти християнського світа Єгипет, вдержала в себе свого роду християнство, одначе це християнство не має нічого спільного з поняттями нашого християнства. Радше можна би абісинське християнство назвати культом, що має примішки забобонів і інших релігій. Своїм патроном уважають Абісинці святого Івана, якого звуть „панотець Іван". Цвинтар святого Івана, що є напроти моєї хати, це поле, відгороджене плотом із галузей мімої. Є там церква, що радше подобає на шопу, а ця церква не має хреста, лише восьмираменну зорю із скляними кульочками. Мерців хоронять під купою каміння, на могилі не ставлять хреста або якогось іншого знаку. Що ночі з цвинтаря несеться скавуління та скомління і гавкіт. Сотки звірячих голосів зливаються дійсно в якийсь чортівський концерт. Це на-пів дикі пси, які що ночи уладжують собі тут дикі бенкети, випорпують трупів і зїдають їх. Часто до псів долучаються гиєни; пси їх проганяють — і тоді чути проразливі голоси.

Гиєни можна зрештою бачити й у місті. Я бачив раз гиєну на найрухливішій вулиці в центрі столиці Абісинії, Адіс-Абеби, перед освітленим кінотеатром. Гнало за нею стадо псів. Цілу ніч, аж до світанку, чути пронизливе скавуління на цвинтарі — а як лише сонце зійшло, зникли ці нічні примари. Та тоді зачиналося щось інше: похорони. Мерців в Абісинії згідно з прастарим звичаєм ховають на світанку. Похорони відбуваються в супроводі глухого гудіння бубнів. Бубни заступають при абісинському богослуженні орґани, підчас Служби Божої також бубнять! На цвинтарі збирається багато народу. Двацятькілька на-пів нагих плачок бються в груди, а заводять, аж в ухах болить. Мерця несуть загорненого в одяг червоно облямований (наче староримська тоґа) на ношах. Домовин в Абісинії не знають, мерців запорпують без домовини. Підчас того, як мерця запорпують, плачки порушаються до такту свого плачу, гойдаються в якомусь примарливому танці. Згідно з абісинським звичаєм умираючому його найближча рідня „помагає перенестися на той світ". Тому то, як умираючий вже в аґонії, йому затикають ніс і уста. Це тому, щоби шайтан (чорт) не схопив душі вмираючого.

Раз в одній патріярхальній абісинській родині померла старенька жінка, бабуся, а навіть прабабка. Дочка, якялося, заткала їй ніс і уста. Потім похоронили її з великою парадою. На цвинтарі зібралися сотки прошаків і багато мандрівних черців, де їх приймали цілим печеним волом. (На похоронах багачів дають гостям багатий обід на цвинтарі; тоді зїдають дуже багато мяса. Коли ще до того подають вино, то похорони кінчаться звичайно бешкетами та бійками). На другий день рано після похоронів старенька пробудилася в свому гробі. Піднялася, сіла, бо була присипана лише тоненькою верствою землі, та дріжала з жаху. Носії, що саме несли на ношах якогось мерця, пустили ноші на землю та з голосним криком втекли з цвинтаря. Прийшли сусіди, стали заклинати бабусю та обкидати нещасну камінням. Лице заляла їй кров і певне булаб згинула від ударів каміння, колиб припадково не переходив туди якийсь Европеєць. Він пояснив рідні нещасної, що це таке летарґ, що людина може лише позірно вмерти. Нещасну витягли з гробу, принесли горівку, випили на рахунок її повороту до життя, одначе за ніщо в світі не хотіли приняти її до хати! Викопали їй більший гріб, відмежували, повбивавши в землю палі, дали залізний дах і сказали в цій „хаті" жити старенькій бабусі. Дали їй навіть до послуги одну невільницю; родина навідувалася до неї що дня. Бабуся жила ще три роки в своїй „хаті", аж одного ранку знайшли її неживу. Трупа оставили в цій ямі, себто в її „хаті"; там вона лежала, поки її не розшарпали пси.

ПОДБАЙТЕ

ЗА ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАД В АМЕРИЦІ.

НАЙМЕНША ГРОМАДА ХАЙ ПОДАСТЬ ХОЧ ТІ ВІДОМОСТИ, ПРО ЯКІ МОВА В КВЕСТІОНАРІ.

ЗРОБІМ ЦЕ НЕГАЙНО, З ВЛАСНОЇ ВОЛІ Й ЗІ ЗРОЗУМІННЯ ВАГИ СПРАВИ.

В школі.

Діти дістали тему на домову задачу: „Коли звірята перевищають людину"? (Дати приклади).

Цікава Віруся написала: „Лебедям виростають пера самі, а моя мамуся мусить їх купувати до свого костюму. Верблюд може ходити цілими днями й не пити, а мій тато ні".

ВІЙНА В ПОВІТРІ

Війна в повітрі буде дуже цікавим явищем будучої борні народів і держав. Як вона в дійсносви буде виглядати, трудно сьогодні предвидіти. Над тою справою думають фахівці, роблять маневри і вправи, щоб зібрати досвіди і відповідно підготовити повітряні сили до величного завдання в будучій війні. Загально справа буде виглядати так:

Повітряні атаки будуть денні або нічні. Щоби був сякий-такий успіх з нападу, треба, щоб він був масовим, себто, щоб у ньому брали участь багато літаків. При денній атаці літаки мусять летіти кождий окремо до своєї цілі і аж на місці лучитися в ґрупи і разом нападати. В боєвій формації вони мусять дбати за те, щоб мати змогу боронитись перед ворожими нищильниками. Тому вони мусять держатися разом не лише в площі, але й у просторі, бо нищильники можуть нападати з усіх боків: зпереду, ззаду, з боків, знизу і згори. Ніччю літаки мусять летіти подальше один від одного, а в небезпечних місцях зовсім далеко.

Наступ може мати ціллю або посіяння страху між ворогом на великій площі: тоді літаки мусять летіти рідко і наступом обхопити велику площу. Бомби кидають з висоти коло 6,000 метрів. Коли ж іде про те, щоб знищити якийсь важний обєкт у ворога, тоді треба наступати густою лавою і низько, приблизно 300 метрів. На тій висоті вже не діє протилетунська артилеія, зате небезпечними є важкі кулемети і скорострільні гармати. Для певного знищення якогось обєкту вживають спадолету, себто літак пускається згори прямо вниз просто на ціль, яку має знищити, невисоко над ціллю викидає бомбу, а сам завертається назад угору. Того способу нападу вживають лише в дуже важних випадках, і не кождий літак годиться до того. Ціляється при тому цілим літаком. Випущена бомба летить дальше в напрямі лету літака і потрапляє в ціль, а літак скручує назад угору.

Бомби викидають з літаків або масово, або поодиноко в певних підступах часу. Зновуж таки залежно від того, чи хочеться обхопити наступом велику площу і посіяти серед ворога паніку, чи хочеться знищити якийсь обєкт. При нічному наступі все кидають бомби поодиноко. Ціль освічують у даному випадку спеціяльними ракетами, спущеними з літаків на землю.

Зброєю літаків є бомби, кулемети та малі гармати з високо, або малоекспльозивним матеріялом. Бомби є розривні, запальні і ґазові. Розривні бомби мусять давати велику масу відламків, щоб якнайбільше засягнути ворога. Вага їх від 1—25 кольограмів. Розривні бомби є легкі до 50 кґ., середні від 100—300 кґ. і важкі від 500 до 1,000 кґ. Більші бомби не виплачуються, бо задорого коштують і мало осягають. Бомби бувають панцирні, а це тоді, коли хочеться, щоб вони глибоко заходили в ціль і аж там вибухали та все довкола себе нищили. Запальники в бомбах є такі, що скоро експльодують, коли бомба призначена для людей, і що пізно вибухають, коли бомба призначена на знищення якогось обєкту.

Запальні бомби є електротермітові і фосворові. Водою не можна їх погасити. Елекро-но-термітові бомби мають електрон як посуд, а терміт як зміст у середині. Їх можна гасити піском. Дають температуру до 3,000 ступнів Цельзія. Фосфорові бомби можна гасити і водою, але як лише вода уступить, то фосфор знову сам запалюється на повітрі і горить та палить усе довкола себе. Вживають іще й бомб, наповнених фосфором, розпущеним у сірковуглеці, що має запах старої гнилої капусти. Такий розчин запливає в кожду дірку і потім запалюється та творить пожар. Коли попаде на тіло, то витворює пекучі рани. Запальні бомби мають вагу від 200 ґрамів до 5 кґ. Їх ціллю є викликати дуже багато пожарів, більше, ніж люди будуть у спромозі загасити. Літак зможе взяти з собою дуже багато таких бомб.

Для ґазово наступу з повітря можна вживати або ґазових бомб або ґазових розприскувачів. Ґазовий наступ залежить від погоди і вітру, і тому не все корисний. Ґаз ділає лише тоді, як досягне певної концентрації в певному просторі. Ґазова бомба затроїть лише дуже малий участок землі.

Війна бактеріями з повітря не приходить серіозно під увагу, бо найперше вона залежна від погоди, а дальше бактерії таксамо ділають на ворога, як і на свого, і не мають границь.

Ось так менше-більше нині виглядає війна в повітрі. Чи всі ці розумування підтвердить дійсність, важко сказати. Дуже можливо, що вже перші повітряні бої змінять спосіб воювання в повітрі і піднайдуть щось кращого й досконалішого, ніж нинішні маневри і вправи. В тій ділянці можна сподіватися ще багато удосконалень. — (УП).

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

В суботу, дня 22. червня б. р., померла **Катерина Сива,** членицябр. св. Арх. Михаїла, від. 147 У. Н. Союза в Алентавн, Па.

Покійна прожила 46 років. Походила з села Грозова, повіт Добромиль. Приїхала до Америки в 1905 р. Повдовіла в 1926 р. Оставила сиротами пятеро діточок—всі неподружені. Повдовівши й оставшися з пятеро дрібними діточками, Покійна виховувала гарно діти і ще доглядала бизнесу з содою, яку виробляли в її домі. Тепер оставила добрий бизнес своїм дітям.

Покійна була доброю українською патріоткою і ніколи не відмовила жертви на край хочи на наші потреби в Америці. Захорувала два дні перед смертю і її відвезли до шпиталю, де переведено операцію. Терпіла страшні болі й у болях віддала Богу духа. Великий жаль огорнув не тільки дітей-сиріт, але цілу громаду. Доказом цього було й те, що ще ніколи не було на нічиїм похороні стільки людей, що на похороні Покійної. Покійна оставила ще брата і сестри тут в Америці й у старім краю.

Діти і рідня дякують усім тим, що віддали Покійній останню прислугу.

Земля їй пером.

Павло Лагоцький, секр.

Небезпечна забава.

Неділя рано. Батько відпочиває по тижневій праці, лежить у ліжку і читає часопис. Поруч батька, на другім ліжку, збиткує малий Володко. Врешті спризрилось йому збиткувати й каже:

— Тату, бавмося в Росію і Францію!

—Якаж то забава?

— А так, — каже Володко, — я сховаю голову під перину, а ви закличете „Франція", то я маю голову виймати зпід перини; а як скажете „Росія", то маю голову знов сховати під перину.

Якийсь час ішла забава, але опісля батько зачитався в часописі й забув про сина.

За добру хвилину чути зпід перини голос Володка:

— Тату, скажіть „Франція", бо в „Росії" такий воздух, що не можна довше витримати.

ПИТАННЯ ДРУГОЇ ГЕНЕРАЦІЇ

„Найкращий спосіб створення одностійности народу в Америці не залежить від здавлення певної частини населення, не через витворення в них думки пониження або стиду, але через навчання нових горожан самопошани при помочі їх власної старої культури" — заявляє Джеймс Маршал, недавно назначений член Освітньої Ради міста Ню Йорку.

Промовляючи на принятті в Товаристві Студентів Вечірньої Елементарної Школи до нових та будучих горожан, Дж. Маршал підніс справу зростаючого противенства старшого населення в Америці супроти новіших імігрантів, проголошуючи це за обовязок та відповідальність, які повинно взяти на свої плечі американське шкільництво в поборюванні того явища.

„Треба бути сліпим, щоб не бачити, та боягузом, щоб не виявлювати язви противенства старого покоління цього краю супроти новішої іміграції", дальше заявляє Дж. Маршал: „Бачимо випадки ненависти на вулиці, у школі, в крамниці й фабриці, а навіть у промовах на сесіях конгресу. Всі люди чужинецького роду будуть, як ще не стались, упосліджені та погорджувані всупереч правам рівного трактування, як поліцюють конституція та закони, а пониження, з яким колись зустрінемось, випливає з відріжнювання, яке часто примінюється в практиці. Діти новішої іміграції, ця друга генерація Америки, з браку свідомости про культурні здобутки своїх батьків відчужається, якщо не будуть розуміти, що вони привезли з собою зпоза океану".

Дж. Маршал думає, що заряд школи мусить дати більше признання меншостям, котрим загрожує відріжнювання. „Школа мусить почувати, що ми всі є синами й дочками імігрантів, навіть безпосередніми нащадками американської революції. Треба конечно виказувати старій іміграції про пожертвованість, яку віддала новіша іміграція Америці. Належить згадати не тільки великі імена, які видніють напереді посеред самої іміграції, як Карло Шульц, Михайло Пупін та інші, але й про ту ролю, яку великі маси імігрантів відограли при розбудові Америки.

„Треба пригадати старій іміграції, скільки то тисяч людей британського походження віддали своє життя в американській революції в цілі освободження цього краю з під контролі королів, шляхти та чужинецьких правителів. Розуміється, що треба пошанувати людей, котрі боролись та погинули в тім часі. Але чому десятки тисяч людей іще тепер прозивають з глумом: „Дегос", „Гонкіс", „Грізерс", „Кайкс", „Полакс", „Литвакс", „Нигерс", а також „Микс", котрі погинули по копальнях, при будові залізниць для получення всіх кінців Америки, биттю тунелів попід ріки та гори, як теж вдихуючи пил у ткацьких заводах, стражданчи у душних варстатах великих міст, загнані на бавовняні поля та на рівнини Полудня або виставляючи хмародери по містах? Чому їх теж не пошанувати? Таж без них, котрі прибули сюди з усіх частин світу, велика частина Америки ніколи не булаб усилі розбудуватись. Показуймо в школі дітям усе те багатство культури, привезене до Америки ріжними народами".

Обзнайомлення тут роджених дітей з мовою їх батьків, це один з найпевніших способів, котрий Дж. Маршал пропонує для розвитку культурної вартости в молоді другої генерації. „Моїм бажанням є, щоб наші школи розвинули заінтересування до німецької, чеської, італійської, славянської, еспанської, жидівської, польської та до кожної іншої культури, яку маємо між собою. Ми викладаємо німецьку, італійську, еспанську та французьку мову по наших вищих школах. Вже сьогодня навіть викладаємо гебрейську мову у двох чи трох вищих школах. Я хотів би бачити, щоб заведено примусове навчання мов усіх народних ґруп, які тут живуть, але щоби вони були признані шкільною владою. Це вказувало би родовитим Американцям з чужинецьких родичів, самим чужинцям і їх дітям, що школа не глядить з призирством на будьяку культуру чи мову. Чи не будуть тоді ваші діти мати більше пошани до вас та їх спадщини, яку по вас одідичили? Чи діти іншого походження не пошанують краще ваших дітей та їх наслідство? Тільки таким способом, а саме через надання школам широкого культурного вигляду та систематичного світогляду, можемо надіятися, що поборемо шовінізм у пануючих як зарівно у малих групах. Тим способом збагатимо американську культуру, створимо кращих громадян та посилимо демократію через знищення національної ненависти".

ФЛІС.

В японській школі.

— Покажи мені, сину Шан-Ша-ра-кі, границі нашої держави Японії!

— Не знаю, достойний учителю, бо я ще нині не читав газет.

ІЗ ЖИТТЯ ТАГІТАНСЬКОЇ ШКОЛЯРКИ

Ерик Кайльпфлюг описав свої враження з побуту в Океанії. Подаємо тут з того опису про школу в тагітанському селі.

Терії, дочка мого господаря-туземця має дванацять літ, може щойно одинацять, а може вже тринацять. Так докладно того тут не знають ніколи. За два роки вона буде вже зовсім доросла.

Що дня передполуднем іде до школи. Ця школа в селі щойно пять літ. Французи до чого лише беруться, стараються це европеїзувати. Таксамо роблять зі школою, себто з дітворою. Товстелезний Орометуа, учитель, веде своїх 35 учеників ріжного віку точно в десятій годині перед великий шкільний будинок, пошитий околотом, на жарке сонце, щоб на майдані вчилися руханки й віддихання. Зараз пізнати, що це згідно з найновішими гігієнічно-педаґоґічними европейськими приписами, лише люди, що таке наказали, забули, що тут мають до діла не з блідими великоміськими дітьми, а з дітьми природи, яких бамбусові хати провіває ще кожний вітер. Тому то трохи дивно виглядає тут ця наука віддихання на вільному повітрі серед страшної спеки.

Терії, як і інші тагітанські школярі, мусить учитися французької мови, попри науку писання та рахунки. Та з цієї науки французької мови приносить вона до дому лише якусь мішанину: кокотіє — кокосовий горіх, куто — ніж. Говорити й розуміти не вміє ще ніодного речення. Почасти причина цьому й та, що вона вчиться разом із шість- і сім-літніми дітьми, а почасти й тому, що туземцям далеко тяжче приходиться розуміти французьку мову ніж анґлійську.

Інше своє знання про світ і науку черпає вона з підручника, який мені її мати показала гордо: текст підручника лише французький, з багатьома, поганенько виконаними, малюнками. Як я переглянув цей підручник (що появився в 122-ох тисячах примірників), я сам хвилиночку думав, що Французи — це одинока біла нація, про яку ще оплатиться згадувати. Між іншими образками є тут портрет цісаря Карла Великого, Наполеона, вежа Айфля, звірі чужих країв, — а все те думають собі тагітські діти, що то Французи видумали.

Як Терії вернеться зі школи до дому, помагає матері при роботі, а бере „бебе" — наймолодшу дитину — на плечі тай так походжає з нею біля хати. Поглядає якось тупо на світ; цікавить її певно свист вітру між пальмами, що віщує дощ, а не вежа Айфля.

КУЛЬТ БІЛОГО ПІВНЯ.

Присяга над відрубаною головою півня.

В анлійському суді в Сінгапорі відбулася розправа двох Китайців, що закінчилася дуже коротким способом. Обвинувачений зажадав від обвинувача, щоби своє твердження підтвердив присягою, сказаною над відрубаною головою білого півня. Обвинувач не хотів на це пристати, а сказав, що відкличе обвинувачення, коли обвинувачений при такій самій присязі ствердить, що він не винен. Ще йому — сказав — дасть десять долярів. Обвинувачений також не хотів згодитися на таке. Суддя побачив, що ніхто з тих двох Китайців не має зовсім чистої совісти та на основі того видав присуд.

З того бачимо, яку важну ролю відграє білий півень у Китайців. Та не лише в Китайців, але також в інших східних народів. Домашній півень походить з Індії, де ще й сьогодні є його „предок", т. зв. банкін.

У другій половині 6-го століття перед Христом поширився культ півня аж у Грецію, а потім на Італію. Народи середущої та північної Европи зазнайомилися пізніше з тим культом.

У Китаю почитають білого півня як „Соняшного птаха", який, за словами Зороастра, „озивається при кождому світанку" тай так „розганяє злих духів". Отже білий півень для народу означає символ світла, сонця та відваги. Його гребінь такий похожий на мандаринову шапку, а його бокобороди на бокобороди мандарина. Остроги на ногах це ознака воєвничости. Зрештою півень добрий та великодушний. Він порпає землю, а як знайде яке зернятко, відступає його куркам. Півень дуже корисний. З його піяння люди можуть пізнавати час. Колиж трапиться, що нічю заспить і забуде про свій обовязок, його курка доти дзьобатиме його в гіття, поки не пробудиться та не сповнить свого обовязку. Так фільософують Китайці.

Згідно із старим звичаєм Китайці ставлять на весіллі перед молодятами два білі півні з цукру. Молодята зїдають їх при спеціяльних церемоніях.

Також при похоронах відграє білий півень у Китайців важну ролю. Ставлять його небіщикови в головах, щоби відганяв злих духів, а прикликав назад у хату духа небіжчика, коли дух кудись відлетів. Білий півень береже теж перед злими духами та демонами тих людей, що несуть домовину.

Все це релігійні впливи із старої Персії. „Галька" — півень присвячений в Зороастровій реліґії небесному сторожеви Зрошеви, який, пробуджений вогнем, будить півня, щоб цей своїм піянням відігнав злих духів пітьми. Кровю зарізаного білого півня покроплюють Китайці камінні плити, на яких вписані імена покійних предків. Один старинний китайський письменник написав: „Півень, кормлений три роки, може поступити на службу душ, які покинули тіло". Китайські лікарі вживають крови білого півня як небесного ліку проти недуг. Дають цю кров хорому, перероблену на горошинки (пігулки), або плинну запускають під шкіру. Греки також жертвували півня богови лікування Аскляпіосови (Ескуляпови).

Присяга над відрубаною головою півня ще й сьогодні обовязує, як судово дозволений доказ, серед членів південно-китайського тайного братства зв. „Гунь".

Церемонія присяги над відрубаною головою півня має свою історію, що сягає часів китайського цісаря Кань-Гсі (1662—1722). А саме за володіння того цісаря 128 черців монастиря Шіютань уратували північні провінції Китаю від диких кочовників. За ці заслуги признав цісар монастиреви ріжні права та привілеї. Тимчасом за його насдідника дійшло до бунту невдоволених. Вони в боях заняли та знищили згаданий монастир, та не перемогою, а через зраду одного черця. Від смерти вратувалися втечею всього пять черців. Вони зложили тайну присягу, що будуть боротися з ворогом. Це тайне братство, яке назвали „Гунь", зростало все більше та відгравало й пізніше важну ролю в розвитку внутрішніх політичних подій у Китаю. Для приняття в члени братства уложили окрему церемонію. Новий член мусів відрубати голову білому півневи та при цьому зложити таку присягу: „Так, як я відрубав голову цьому білому півневи, так хай і мені відрубають голову, як зраджу братів, як зрадник монастиря Шіютань".

Отже відси то походить традиція складання присяги над відрубаною головою білого півня, яку члени „Гунь" і сьогодні високо цінять.

Сліди східнього культу білого півня бачимо теж у казках европейських народів. У них білий півень представлений як символ світла, а чорний як символ темряви та підземелля.

Зимна кімната.

Льокатор нарікає перед господарем:

— Ця кімната страшенно зимна. Ї можна нагріти найвище до 10 ступнів!

— Алеж на таку маленьку кімнату це вповні вистарчає!...

Знак.

— Чому корабельні сирени трублять на морі?

— Дають знак рибам, щоби вступалися з дороги.

Лекше завдання.

— Татусю, каже маленька Оля — що ти там робиш?

Батько, що сидить при зеркалі, відповідає коротко: Я вириваю сиві волоски.

Оля хвилинку думає.

— Татусю, а чому не витягаєш чорних волосків? Їх є багато менше.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ.

(58)

Коли Ронда почула жахом переймаючі крики Арабів, вона обернулася та побачила, як вони швидко гнали за нею. Криком американського „кавбоя" та сильним штовхом спонукала вона коня гнати за освобожденими кіньми. Перестрашені коні почали бігти гальопом, а тоді якийсь Араб вистрілив із мушкета і куля засвистала над її головою. Небезпека була велика!

Але вистріл ще більше переполохав коней і вони пігнали стрілою по стежині. За ними Ронда й Наомі на своїх конях. Розпучливі голоси Арабів почали притихати, аж укінці цілком замовкли. „Нам удалося!" — радісно закликала Ронда. Наомі покрутила головою, бо перед ними ще були ріжні інші страхіття джунглів.

Коли вкінці засвитав ранок у тропічній джунглі, вони переправилися через плитку ріку й опинилися в отвертій околиці. Несподівано закричала Ронда: „Ощей горб, зазначений на мапі, це пустий, стіжковатий, очевидно вульканічний горб! Мабуть Араби мали рацію. Може ота стара мапа була ключем до Долини Діямантів!"

Наомі мала щось відповісти, коли нагло їх оба коні станули та почали трястися. З отвореними ніздрями і нащуреними вухами вони споглядали на корчі, що видніли праворуч на переді. Обі дівчата впялили очі в тому самому напрямку. Поставна стать льва виринула зпосеред корчів, видаючи переразливий рев!